

2020-02-15

jordbruksverket@jordbruksverket.se

Yttrande över samråd från Jordbruksverket angående eventuellt behov av att ytterligare reglera djurskyddet för gräsänder, fasaner, raphöns och laxfiskar som sätts ut för jakt- och fiskeändamål (dnr. 5.2.17-10963/2019)

Sveriges Veterinärförbunds Djurskyddsutskott har tagit del av Jordbruksverkets olika frågor inför samråd angående eventuellt behov av att ytterligare reglera djurskyddet för gräsänder, fasaner, raphöns och laxfiskar som sätts ut för jakt- och fiskeändamål.

Först och främst bör klargöras att begreppet *djurvälfärd*, alltså djurets upplevelse av sin situation, är lika applicerbart på djur som hålls av människan och som på djur det vilda, även om det som påverkar djurens situation kan skilja sig åt (ex. inhysning, utfodring, hantering, produktion hos djur hållna av människan, ex. biotop, fodertillgång, konkurrens, predation hos vilda djur).

Djurvälfärden regleras genom *djurskyddet*, vilket omfattar vad vi gör med/utsätter djuren för. Så länge djuren är i människans vård, så regleras och kontrolleras detta genom djurskyddslagstiftningen. När djuret släppts ut i det vilda så ingår dessa inte i djurskyddslagstiftningen, men det finns vissa djurskyddsaspekter i jaktlagstiftningen, t.ex. att djurs bon och ägg inte får förstöras, att viltet ska visas hänsyn och att viltvård ska sörja för att viltet får skydd och stöd. Vilt ska inte heller utsättas för onödigt lidande i samband med jakt. Djurskyddet för fisk som satts ut i det vilda är mycket begränsat. Sammantaget är djurskyddet (lagstiftning och kontroll) mer omfattande för djur som hålls av människan än för djur som lever i det vilda.

Djurvälfärden hos djur som föds upp för att sättas ut i det vilda påverkar djurets förutsättningar – och djurvälfärd – när de väl släppts ut. Djurskyddslagstiftningen behöver därför ses över så att en god djurvälfärd säkerställs för djuren innan utsättning, och ger djuren goda förutsättningar till en god hälsa, anpassningsförmåga, överlevnad, etc., i det vilda. För fågel gäller det utrymme och berikning, hygien, sammansättning av individer/grupper, utfodringsrutiner och lämpligt foder, frånvaro av sjukdomar och träning av individer för anpassning i det vilda (ex. Wiberg, & Gunnarsson, 2007; lonso et al. 2008; Gaudioso et al., 2011; Dzikamunhenga et al. 2017).

Nätgolv och utrustning som inskränker på djurens naturliga beteende bör inte vara tillåtna. Det förslag på föreskrifter som föreslogs och gick ut på remiss 2011, men som aldrig förverkligades, "Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om hägnade vilda fåglar", SJV Dnr 31-575/11", kan vara en bra utgångspunkt att arbeta vidare med och förfina. Lagstiftning som omfattar djur i det vilda bör även den ses över så att hänsyn tas till de förhållanden som utsläppta djur ställs inför - behövs t.ex. stödutfodring, skydd och biotopåtgärder?

Det finns skillnader i utseende, genetik och beteende mellan utsatta och vilda fåglar som kan ha betydelse för hälsa, välfärd, fortplantning och överlevnad hos det enskilda djuret, men som även kan ha betydelse på populationsnivå (se bl.a. Pär Lagerquists doktorsavhandling 2015 om skillnader mellan utsatta och ursprungligt vilda gräsänder). Till det kommer vissa risker med spridning av sjukdomar mellan utsatta och vilda fåglar, som också behöver klargöras. Skötsel, inhysningsmiljö och utsättning är andra riskfaktorer som relaterar till djurvälferden, både när djuret är i människans vård och efter att de släppts ut i det vilda, och som behöver kartläggas.

Ovan resonemang kan till stora delar även tillämpas på fisk. Vikten av en god djurvälferd hos odlad fisk får allt större uppmärksamhet (se bl.a. SLU:s policy brief och fiskvälferd 2019). Sjukdomar, skador, fisktäthet, vattenkvalitet och utfodringsrutiner påverkar djurvälferden och överlevnaden hos fisk som odlas till utsättning (Persson, 2017; Fiskeriverket, 2007a; 2007b). Det finns alltså ett behov av att kartlägga risker för djurvälferden och bedöma om, och på vilket sätt, det skiljer sig från risker för annan odlad fisk. Under perioden fram till utsättning omfattas fisk av samma djurskyddslagstiftning som fisk som odlas för konsumtion. Det förefaller värdefullt att djurskyddslagstiftningen för fisk som odlas för att sättas ut specificeras (i egna, eller inom gemensamma, föreskrifter). Efter utsättning är djurskyddet för fisken mycket begränsat, även om djurvälferden kan påverkas (anpassning, födotillgång, predation, etc.). Skillnaden i genetik och beteende mellan odlad fisk som ska sättas ut och vild fisk kan påverka de naturliga bestånden (Fiskeriverket, 2007a; 2007b).

Behovet av utbildning och kompetens hos personer och yrkesgrupper som arbetar med uppfödning och utsättning av fågel och fisk behöver kartläggas. Om brister upptäcks, så behöver utredningen även titta på hur kompetensen kan höjas.

Utsättning av fågel och fisk, oavsett art, bör omfattas av obligatorisk rapportering för att man ska kunna få en översyn av effekterna som listas ovan. Det är av stor vikt att tillräckligt med resurser tillförs ansvariga myndigheter för att kontroll och uppföljning ska kunna göras på ett tillfredställande sätt.

Med vänliga hälsningar

Sveriges Veterinärförbund genom Djurskyddsutskottet

Referenser

Dzikamunhenga, R.S *et al.* 2017. Hematology and serum biochemistry reference intervals for six-week-old, farm-reared Chinese Ring-necked Pheasants (*Phasianus Colchicus*) from Minnesota. *Avian diseases* 61(2): 211–213.

Fiskeriverket. 2007a. Kontinuerlig odling och utsättning av fisk och bevarandet av de berörda beståndens naturliga egenskaper. Rapport 2007-05-28.

Fiskeriverket. 2007b. Genetiska, ekologiska och samhällsekonomiska effekter av fiskutsättningar. Rapport 2007-11-30.

Gaudioso, V.R. *et al.* 2011. Does early antipredator training increase the suitability of captive Red-legged Partridges (*Alectoris rufa*) for releasing? *Poultry Science* 90(9): 1900–1908.

Gräns, A. 2019. Fiskvälfärd och hållbar matproduktion. SLU Future Foods Policy brief juni 2019.

lonso, M.E *et al.* 2008. Influence of the pairing system on the behaviour of farmed Red-Legged Partridge couples (*Alectoris rufa*). *Applied Animal Behaviour Science* 115(1): 55–66.

Persson, L. 2017. Effects of feeding regimes on phenotype and performance in Atlantic salmon. Diss. (sammanfattning/summary) Umeå: Sveriges lantbruksuniversitet., Acta Universitatis Agriculturae Sueciae, 1652-6880 ; 2017:100. ISBN 978-91-7760-090-9, eISBN 978-91-7760-091-6

Söderquist, P. 2015. Large-scale releases of native species: the mallard as a predictive model system. Diss. (sammanfattning/summary) Umeå: Sveriges lantbruksuniversitet., Acta Universitatis Agriculturae Sueciae, 1652-6880 ; 2015:25, ISBN 978-91-576-8248-2, eISBN 978-91-576-8249-9.

Wiberg, S. & Gunnarsson, S. 2007. Inventering av hållning och uppfödning av viltfågel i Sverige = A survey of game bird rearing in Sweden. Skara: Inst. för husdjurens miljö och hälsa, Sveriges lantbruksuniversitet.